

می‌گوید: «راندمان پالایشگاه‌ها به جز اراک، خلیج فارس و چند پالایشگاه جدید غالباً ۲۸ تا ۳۰ درصد است، بنابراین واردات بنزین در چنین شرایطی به زیان نیست.» این استاد حقوق اقتصاد و انرژی دانشگاه تهران ادامه می‌دهد: «می‌توان نفت را به بازارهای جهانی عرضه کرد، البته راهکار بعدی ایجاد پالایشگاه‌هایی با راندمان‌های بالاست که توانایی تولید بنزین باکیفیت را داشته باشند.» به گفته «مرادی»، مساعدت دانش بنیان هاهم در این زمینه کارساز خواهد بود تا بتوانیم بر این مشکل فایق آییم.

قیمت بنزین باید اصلاح شود

به گفته یکی از استادان حقوق اقتصاد و انرژی دانشگاه تهران به «شهروند»، مبادا نمایندگان مجلس برای خوشایند شهروندان و دامن نزدن به گرانی، قیمت بنزین را ثابت نگه دارند. «حسن مرادی» ادامه می‌دهد: «اقدام مصرفی شهروندان افزایش قیمت داشته، بنابراین نمی‌شود یکی از آیت‌های مصرفی را ثابت نگه داشت و بقیه اقلام راپله کرد.»

«مرادی» با اشاره به اینکه اصلاح قیمتی به مصرف بالای حامل‌های انرژی دامن می‌زند، می‌گوید: «قول مساعد برای واردات خودروهای دست دوم باکیفیت را از مسئولان ذی‌ربط داشته‌ایم که بی‌شک عمل خوبی است، اما با مافیای تولید اتومبیل مواجه است.» بنابراین «مرادی»، یکی از پارامترهای دیگر برای مقابله با این مسئله تولید خودروهای برقی است: «چین در خودروهای برقی پیشرو بوده و در حال حاضر اتومبیل‌هایی با سرعت بالای ۱۰۰ کیلومتر تولید می‌کنند که می‌تواند جایگزین خوبی برای خودروهای بنزینی باشد.»

اسقاط هر خودرو فرسوده یعنی صرفه جویی ۲ هزار لیتر بنزین در سال

طبق گزارش مرکز پژوهش‌های مجلس، اسقاط هر خودرو فرسوده باعث کاهش مصرف ۲ هزار لیتر بنزین در سال می‌شود که ارزش صادراتی آن برابر با یک هزار و ۸۰۰ دلار یعنی ۵۴ میلیون تومان است.

رئیس انجمن اسقاط خودروهای فرسوده می‌گوید: «تا چهار سال آینده مصرف بنزین به بالای ۳۱ میلیون می‌رسد، این در حالی است که تولید داخل به این میزان نیست و ما نیازمند واردات خواهیم شد.» بنابراین «محمد مشهدی شریف»، اگر خودروهای فرسوده از مدار خارج شود، حداقل ۳۳ میلیون لیتر صرفه جویی می‌شود، یعنی نه تنها واردات نخواهیم داشت، بلکه می‌توانیم این میزان سوخت را ذخیره یا صادر کنیم.»

۸۲ درصد اتوبوس‌های درون شهری، ۹۰ درصد موتورسیکلت‌ها و ۲۳ درصد کامیون‌ها فرسوده است

بر اساس آمار اعلامی از سوی وزارت صنعت، معدن و تجارت، ۸۰ هزار مینی‌بوس، ۲۲ هزار دستگاه اتوبوس درون شهری و ۲۳ هزار اتوبوس برون شهری در حال تردد در سطح کشور است. اگرچه ۱۸ هزار دستگاه اتوبوس‌های درون شهری از ۲۲ هزار دستگاه فرسوده است، یعنی ۸۲ درصد اتوبوس‌های درون شهری، البته ۱۳ هزار دستگاه از ۲۳ هزار دستگاه اتوبوس برون شهری یعنی ۵۷ درصد دستگاه‌ها هم فرسوده است.

آمارهای رسمی از وجود ۱۲ میلیون و ۵۰۰ هزار دستگاه موتورسیکلت که در سطح کشور در حال تردد است، خبر می‌دهد، از این تعداد یعنی ۱۱ میلیون و ۴۰۰ هزار دستگاه موتورسیکلت فرسوده است، یعنی ۹۰ درصد موتورسیکلت‌ها. طبق آمارها، ۴۰۰ هزار دستگاه تاکسی در سطح کشور در حال تردد است که از این تعداد ۱۹۰ هزار دستگاه فرسوده است، یعنی ۴۸ درصد این ناوگان.

۳۴ هزار خودرو دولتی در سطح کشور تردد می‌کند، از این تعداد ۱۱ هزار خودرو دولتی فرسوده است، یعنی ۳۲ درصد از آمار ۳۴ هزار تایی خودروهای دولتی. سهم خودروهای سواری کشور هم به ۲۱ میلیون دستگاه می‌رسد، البته یک میلیون و ۳۰۰ هزار دستگاه از این تعداد فرسوده است که ۶ درصد این خودروها را تشکیل می‌دهد. اگرچه از یک میلیون و ۱۰۰ هزار دستگاه کامیون، کامیونت و کشنده هم ۲۵۰ هزار دستگاه (۲۳ درصد) فرسوده است.

خودروسازان داخلی مکلفند ۲۰ درصد قرعه‌کشی‌های فروش‌شان را به دارندگان خودروهای فرسوده اختصاص بدهند

قانون اولیه اسقاط خودرو در دوران همه‌گیری کرونا به حاشیه رفت. در همان دوره کاهش گواهی اسقاط، ممنوعیت واردات خودرو و معافیت خودروسازان داخلی از اسقاط خودروهای فرسوده به مرور مراکز اسقاط را به تعطیلی کشاند. در ۶ ماه دوم ۱۴۰۱ وزارت صمت، خودروسازان داخلی را مکلف کرد ۲۰ درصد قرعه‌کشی‌های فروش‌شان را به دارندگان خودروهای فرسوده اختصاص بدهند. با تصویب قانون جدید، طرح جایگزینی خودروهای فرسوده با ایجاد تغییراتی اساسی دوباره از سر گرفته شد، البته در دی و بهمن ماه با مطرح شدن واردات خودروهای کارکرده و صفر به کشور، طرح اسقاط خودرو بار دیگر مورد توجه قرار گرفت. به‌ویژه آنکه طی سال‌های اخیر حذف اسقاط خودروها نگرانی‌هایی را درباره تشدید آلودگی هوا و مصرف بیش از اندازه سوخت ایجاد کرده است.

تا آخر سال تاکسی‌های برقی وارد چرخه حمل و نقل می‌شود

رئیس کمیته عمران شورای شهر تهران به «شهروند» می‌گوید: «در خصوص خودروهای فرسوده، شرکت‌های خودرویی باید موضوع اسقاط را پیگیری می‌کردند که متأسفانه چند سالی است درست اجرایی نشده است.» بنابراین «سید محمد آقامیری»، متأسفانه شرکت‌های خودروسازی تسهیلاتی را که برای اسقاط خودروها در نظر گرفته شده بود، برداشتند. در واقع اسقاط خودروهای فرسوده اصلاً روند خوبی ندارد.

به گفته «آقامیری»، این مسئله حتی مورد اعتراض دولت و مجلس هم هست: «ان شاء الله تا آخر سال یکسری تاکسی برقی وارد کشور می‌شود. کارکردهای این تاکسی‌های برقی از جنبه‌های مختلف سنجیده می‌شود. از بین این نمونه‌های وارداتی، نمونه‌هایی که مناسب‌تر است، سفارش عمده داده می‌شود تا وارد کشور شود.»

بنابراین رئیس کمیته عمران شورای شهر تهران، بخشی از تاکسی‌های برقی با واردات تامین می‌شود و بخش دیگر هم از تولید داخل تامین خواهد شد. «آقامیری» ادامه می‌دهد: «روند کار به سمت جایگزینی تاکسی‌های برقی به جای تاکسی‌های بنزین سوز است.»

سال آینده ۲ هزار و ۵۰۰ دستگاه اتوبوس برقی وارد می‌شود

رئیس کمیته عمران شورای شهر تهران به «شهروند» می‌گوید: «در بحث اتوبوس‌های برقی هم شهرداری مصمم است ۲ هزار و ۵۰۰ دستگاه اتوبوس برقی را از سال آینده مرحله به مرحله وارد کند.» «سید محمد آقامیری» با اشاره به اینکه برنامه کلی شهرداری و وزارت صمت این است که اتوبوس برقی به صورت انبوه وارد کشور شود، می‌گوید: «شهرداری در این کار تسهیلگر است، البته جایگاه شارژ برقی هم در سراسر شهر مرحله به مرحله در حال اجراست.» «آقامیری» ادامه می‌دهد: «شهرداری برای گسترش جایگاه‌های شارژ برقی، موتورسیکلت‌ها و تاکسی‌های برقی بودجه‌ای را برای سال آینده در نظر گرفته است.»

«شهروند» از ماجرای اسقاط خودروهای فرسوده و سهم این خودروها در مصرف بنزین، آلودگی هوا و... گزارش می‌دهد

قراضه‌ها در راه بقا

لیلا مهداد مصرف بنزین در کشور بالاست؛ معضلی که مهم‌ترین دلیلش را می‌توان خودروهای فرسوده معرفی کرد. اهمیت این مسئله تا جایی است که ۱۰ بهمن‌ماه، رهبر معظم انقلاب در سخنرانی‌شان با اشاره به موضوع ناترازی انرژی در کشور عنوان کردند: «ما الان در مسئله سوخت به معنای واقعی کلمه مشکل داریم. کشور تولیدکننده نفت با این همه منابع زیرزمینی نفتی، بنزین وارد کند؟ به این معناست که ما در یک مسئله کلان دچار مشکل هستیم.»

خودروهای فرسوده روزانه ۴۰ تا ۵۰ میلیون لیتر بنزین مصرف می‌کند

۳،۵ میلیون خودرو فرسوده در کشور وجود دارد. به گفته مدیرعامل شرکت پالایش و پخش فرآورده‌های نفتی، این تعداد خودرو فرسوده روزانه ۴۰ تا ۵۰ میلیون لیتر بنزین مصرف می‌کند، بنابراین خروج آنها از چرخه، این میزان بنزین را به سبب صادرات اضافه می‌کند. به گفته «جلیل سالاری»، هر خودروی فرسوده تقریباً روزانه ۴،۱۳ لیتر مصرف مازاد بنزین دارد که با نرخ ۷۰ سنت قیمت فوب خلیج فارس، ۳۵ هزار تومان محاسبه می‌شود. بنابراین «سالاری»، هر خودرو فرسوده نسبت به یک خودرو غیر فرسوده ۱۴،۳ درصد مصرف بنزین بیشتری دارد. اگر سالانه ۳۰۰ هزار خودرو اسقاط شود، بیش از ۵۴۰ میلیون دلار معادل ۱۶،۲ هزار میلیارد تومان در سال در مصرف بنزین صرفه جویی می‌شود. به گفته مدیرعامل شرکت پالایش و پخش فرآورده‌های نفتی، اگر قیمت هر لیتر بنزین را ۶۰ هزار دلار حساب کنیم، وجود هر خودرو فرسوده در شهر سالانه باعث خسارت ۶۰۰ دلاری در حوزه سوخت می‌شود.

۱۳۵ میلیون لیتر سوخت در کشور مصرف می‌شود

بنابراین مدیرعامل شرکت پالایش و پخش فرآورده‌های نفتی، بهترین خودروهای ما در مسافت ۱۰۰ کیلومتر، ۷ لیتر مصرف سوخت دارد، در حالی که این عدد در خودروهای خارجی ۳ لیتر است. «سالاری» با اشاره به اینکه تولید در داخل کشور بیش از استانداردهای دنیا و مصارف سه برابر استاندارد دنیاست، می‌گوید: «میزان مصرف بنزین ۱۱۵ میلیون لیتر و مصرف سی‌ان‌جی حدود ۲ میلیون تخمین زده شده، یعنی ۱۳۵ میلیون لیتر سوخت در کشور مصرف می‌شود.»

هر شهروند ایرانی در روز ۲،۷۷۱ صدم لیتر مصرف سوخت دارد

داستان مصرف بنزین و خودروهای فرسوده قدیمی است. رئیس کمیسیون توسعه پایدار و محیط‌زیست اتاق بازرگانی به «شهروند» می‌گوید: «طبق محاسبات اتاق بازرگانی، سرانه مصرف بنزین در ایران به‌ازای هر فرد در روز ۱،۲۷۷ صدم لیتر است که بسیار بالاست.» به گفته «رضا پدیدار»، روسیه، استرالیا و لبنان هم سرانه مصرف‌شان مشابه ما بالاست، البته ترکیه و هند سرانه

مصرف پایینی دارند.»

بنابراین رئیس کمیسیون توسعه پایدار و محیط‌زیست اتاق بازرگانی، طبق مطالعات انجام شده بنزین ۹ درصد از سبب سوخت کل کشور را به خود اختصاص می‌دهد که رقم بالایی است: «مصرف بنزین دو وجه دارد؛ یکی رفاه شهروندان و دیگری مسئله حمل‌نقل عمومی و حمل بار... که متأسفانه در هر دو وجه افراط داریم.» «پدیدار» ادامه می‌دهد: «ما در مصرف آب، برق و گاز هم همین میزان افراط را داریم.»

تولیدکنندگان داخلی میانگین مصرف خودروهای صفر کیلومتر را ۹ درصد اعلام می‌کنند

مصرف بنزین ما دوونیم تا سه برابر استاندارد جهانی است. رئیس کمیسیون توسعه پایدار و محیط‌زیست اتاق بازرگانی به «شهروند» می‌گوید: «در قیاس با ژاپن و کره جنوبی مصرف ما سه برابر است، اما در مقایسه با کشورهای اروپایی مصرف بنزین ما دو تا دوونیم برابر است.» بنابراین «پدیدار»، میانگین مصرف خودروهای صفر کیلومتر در ژاپن و کره جنوبی ۴ درصد است. این رقم در آلمان به ۵ تا ۵،۲۵ درصد می‌رسد و آمریکا با وجود استفاده از خودروهای ۶ سیلند میانگین مصرفش ۷ تا ۷،۵ درصد است. این در حالی است که این میانگین در کشور ما به ۱۱ تا ۱۱،۲۱۱ درصد می‌رسد: «تولیدکنندگان داخلی میانگین مصرف خودروهای صفر کیلومتر را ۹ درصد اعلام می‌کنند، در حالی که در سال دوم این میانگین به ۱۰ درصد و سال سوم به ۱۱ درصد می‌رسد.»

به گفته رئیس کمیسیون توسعه پایدار و محیط‌زیست اتاق بازرگانی نیازمند کارهای فرهنگی در این حوزه هستیم: «خودرو شخصی وسیله تفریح است و همین مصرف را بالا می‌برد. البته در ترافیک هم که بعد از کرونا به یک مسئله بحرانی بدل شده، مصرف سوخت بالا می‌رود، چون خودرو در حالت درجا دو برابر زمان حرکت سوخت مصرف می‌کند. اگرچه در موتورسیکلت‌ها هم وضعیت بهتری نداریم، چون دوونیم تا چهار برابر میانگین مصرف جهانی مصرف دارند.»

قیمت بنزین بزرگ‌ترین تولیدکننده نفت دنیا ۶۲ سنت است

جدیدترین آمارها از قیمت بنزین در دنیا نشان می‌دهد ارزان‌ترین بنزین دنیا در ایران عرضه می‌شود. طبق گزارش تسنیم در دی‌ماه، قیمت هر لیتر بنزین در کشورهای همسایه ایران تا ۴۰ برابر قیمت این محصول در ایران است. طبق این گزارش، متوسط قیمت هر لیتر بنزین در دنیا ۴۵ برابر قیمت این محصول در ایران است؛ در اول ژانویه ۲۰۲۴ متوسط قیمت جهانی هر لیتر بنزین ۱،۳ دلار بود. این در حالی است که هر لیتر بنزین در ایران تنها ۲،۹ سنت قیمت دارد، در حالی که قیمت بنزین در عربستان، بزرگ‌ترین تولیدکننده نفت دنیا، ۶۲ سنت است، یعنی حدود ۴۰ برابر قیمت بنزین در ایران.

مصرف بنزین تا اقی ۱۴۰۰ به حدود ۲۲۰ میلیون لیتر در روز می‌رسد؛ ۲ برابر تولید فعلی

طبق آمار گمرک، در ۱۲ ماه سال ۹۹ با وجود تحریم‌ها بیش از ۷،۸ میلیون تن بنزین صادر شده است. در این مدت ۲،۹ میلیارد دلار بنزین فروخته شده که نسبت به مدت مشابه سال ۹۸ افزون بر ۳۵۸ درصد رشد به لحاظ ارزش و ۶۱۸ درصد رشد به لحاظ وزنی داشته است. در واقع سال ۹۹ نسبت به سال ۹۸ -حدود ۶۳۶ میلیون دلار بنزین صادر شده بود- ارزش صادرات بنزین ایران ۴،۶ برابر و حجم صادرات بنزین ۷،۲ برابر شده بود. اگرچه تراز بنزین برای اولین بار در سال‌های ۹۸ تا ۱۴۰۰ مثبت شد. در چنین شرایطی بود که در اوج تحریم‌های نفتی، ایران وارد باشگاه صادرکنندگان بنزین و فرآورده‌های نفتی شد. هرچند بهمن‌ماه یکی از اعضای کمیسیون انرژی مجلس گفته بود که ایران در سال آینده ناچار به واردات بنزین و گازوئیل به میزان ۵ میلیارد دلار است. به گفته «مالک شریعتی»، این مسئله به اندازه‌ای جدی است که در لایحه بودجه ۱۴۰۳ به عنوان پیش فرض در نظر گرفته شده است. البته همین اواخر بود که مرکز پژوهش‌های مجلس اعلام کرد که در سال جاری روزانه ۱۰ میلیون لیتر بنزین کسری خواهیم داشت. طبق برآورد معاونت برنامه‌ریزی وزارت نفت، مصرف بنزین تا اقی ۱۴۲۰ به حدود ۲۲۰ میلیون لیتر در روز می‌رسد، یعنی دو برابر تولید فعلی.

سهم بالای مصرف سوخت صرف موتورسیکلت‌ها و اتومبیل‌های فرسوده می‌شود

مصرف بالای بنزین و در پی آن آلودگی هوا به خصوص در شهرهای بزرگ برای جان جامعه و جمعیت شده است. یکی از استادان حقوق انرژی دانشگاه تهران به «شهروند» می‌گوید: «در کنار اتومبیل‌ها ما موتورسیکلت‌ها را داریم که هم مصرف بالای سوخت داشته‌و هم موجبات آلودگی هوا را فراهم می‌آورد.» «بنابر نظر «حسن مرادی»، موتورسیکلت‌ها کمتر از اتومبیل‌ها آلودگی ایجاد نمی‌کنند و این در حالی است که بنابر یک باور اشتباه شهروندان برای کارکرد بهتر، روغن به سوخت موتورسیکلت‌ها اضافه می‌کنند که باعث می‌شود دودزایی این وسیله چند برابر شود.

به گفته «مرادی»، اتوبوس‌های درون شهری هم سهم بالایی در مصرف گازوئیل دارد، البته مسئولان شهری بارها قول از چرخه خارج شدن این وسایل نقلیه را داده‌اند. این استاد دانشگاه ادامه می‌دهد: «متأسفانه این اتوبوس‌ها بعد از خروج از چرخه دوباره زیر سایه شرکت‌های خصوصی وارد چرخه حمل‌ونقل عمومی می‌شود.»

راندمان پالایشگاه‌ها ۲۸ تا ۳۰ درصد است!

به گفته یکی از استادان حقوق اقتصاد و انرژی دانشگاه تهران به «شهروند»، مسئله پایین بودن قیمت حامل‌های انرژی سبب شده تا شاهد گسترده قاچاق حامل‌های انرژی باشیم. بنابراین «حسن مرادی»، پایین بودن قیمت بنزین سبب شده شهروندان بدون در نظر گرفتن هزینه اتومبیل سواری را یک تفریح تلقی کنند، چون با ۱۰۰ هزار تومان یک باک پرمی‌شود، بنابراین میزان مصرف برای شهروند اهمیتی ندارد: «در مسئله سوخت و حامل‌های انرژی مجموعه عوامل دخیل است.»

«مرادی» با اشاره به اینکه راندمان برخی از پالایشگاه‌های مان پایین است،

طبق مطالعات انجام شده بنزین ۹ درصد از سبب سوخت کل کشور را به خود اختصاص می‌دهد که بنزین دو وجه دارد؛ یکی رفاه شهروندان و دیگری مسئله حمل‌نقل عمومی و حمل بار... که متأسفانه در هر دو وجه افراط داریم. ما در مصرف آب، برق و گاز هم همین میزان افراط را داریم

